



 Tento výukový materiál byl vytvořen a financován v rámci programu OPVK projektu "Rovné příležitosti ve výuce pro všechny" registrační číslo projektu-CZ.1.07/1.2.05/03.0010

1. ČLOVĚK V LIDSKÉM SPOLEČENSTVÍ

TÉMA: KULTURA A UMĚNÍ

PŘEDMĚT: OBČANSKÁ NAUKA

ROČNÍK: 1. STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ

KLÍČOVÁ SLOVA: KULTURA, UMĚNÍ, VLIVY, VKUS

ŠKOLA: STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ HLUBOŠ



X 13-17:53

METODICKÝ POSTUP

1. strana - Základní znaky
2. strana - Metodika
3. strana - Citáty o umění, diskuse
4. strana - Ukázky, diskuse co všechno patří do oblasti kultury.
5. strana - Vysvětlení pojmu kultura
6. strana - Charakteristické znaky
7. strana - Rozdělení kultury
8. strana - Pojmy
9. strana - Masová kultura
10. strana - 13. strana umění, pojmy, příklady

X 13-17:47

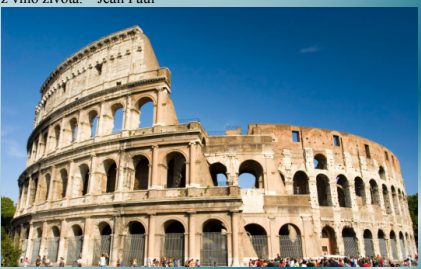
UMĚNÍ

„Umění je lež, díky níž poznáváme pravdu.“ Pablo Picasso

„Umění tu není proto, aby sladilo chvíle našeho volna a dávalo své tvůrčí potvrzení našim pocitům našemu vkusu. Umění je tu proto, aby narušovalo zvyky, návyky a zlozvyky našich smyslů. A jejich lenost.“ Miroslav Horníček

„Umění není chléb, nýbrž víno života.“ Jean Paul

učebnice strana 38



VIII 18-17:36






KULTURA

VIII 18-17:53

Mnohoznačný termín kultura se v každém pojetí vymezuje vůči přírodě:

1. nejobecněji je chápán v opozici k přírodě jako soubor všech produktů lidské činnosti
2. v užší rovině - kultura = souhrn chování, činností a výtvorů určitého seskupení lidí
3. v nejužší rovině - kultura = souhrn chování, činností a výtvorů estetického či uměleckého charakteru

VIII 18-17:53

Pro sociologii stadia kultury jsou významné následující charakteristiky:

1. významnou roli hrají v kultuře lidské činnosti a hodnoty
2. Kultura je naučená, začleňuje lidského jedince do určité kultury.
3. Kultura je kolektivním produktem, jenž se utváří v sociálních interakcích lidí (jedinec vytváří pouze jednotlivé kulturní hodnoty).
4. Kultura a její hodnoty se přenášejí z generace na generaci.
5. Adaptabilita kultury ve vztahu k vnitřním a vnějším změnám společenských systémů.

VIII 18-18:10

KULTURA:

1. **MATERIÁLNÍ** - prostředky výroby (nástroje), způsoby jejich užívání (technologie, produkty určené k uspokojování potřeb jednotlivce a společnosti /polotovary), spotřební předměty (zboží) a umělé materiální životní prostředí (stavební díla).

2. **DUCHOVNÍ** - soubor idejí, zvyků, zřízení, institucí, symbolů, představ a názorů, a také předměty, z nichž byly ztělesněny (obrazy, knihy)

SPOLEČENSKÉ NORMY - obecná a konkrétní pravidla ukazující, jaké chování odpovídá hodnotám a vzorcům uznávaných danou společností.

VIII 18-18:10

POJMY Z OBLASTI KULTURY:

KULTURNÍ DĚDICTVÍ - prvky, které se osvědčily, mají trvalejší platnost

KULTURNÍ DIFÚZE - změny uvnitř vlastní kultury


AKULTURACE - dobrovolné přebírání kulturních prvků z jiné kultury

KOEEXISTENCE KULTUR - v rámci migrace dochází k prolínání kultur - respektování (kulturní relativismus), etnocentrismus (netolerance)

SUBKULTURY - v rámci jedné kultury existují další, jejich příslušníci se odlišují například věkem, sociálním postavením, etnikem, žebříčkem hodnot

VIII 18-18:24

MASOVÁ KULTURA



- znakem je maximální šíření v lidské populaci
- orientace na průměrnou nebo nižší hladinu schopnosti vnímání a poznání
- všeobecná dostupnost
- rychlý zdroj informací a poznatků
- nebezpečí manipulace, ovlivňování
- vliv negativních jevů
- možnost ohrožení celkové kulturní úrovně populace

VIII 18-18:24

UMĚNÍ:

- JE VÝRAZEM LIDSKÉ KREATIVITY A PŘEDSTAVIVOSTI
- slovo umění pochází z latinského slova ars - doslovně přeloženo uspořádání
- = tvoření díla nebo uměleckého díla, které využívá impulsů lidské tvořivosti,
- je odlišné od řemesla a zájmových aktivit

kreativní umění - značí soubor disciplín, jejichž hlavním cílem je tlumočit, diskutovat s divákem

- zahrnuje literaturu (psaní prózy a básní)
- divadelní formy (tánc, hraní, činohra, hudba)
- vizuální a sochařské umění (malba, sochařství, fotografie, ilustrování)
- umění, která mají funkční roli - architektura, módní návrhářství,

umění - vztah k tvořivosti, estetice a vytváření umění

- obecně vysoký stupeň tvůrčích schopností a dovedností v jakémkoli oboru lidské činnosti
- krásné umění - specifická tvůrčí činnost člověka zaměřená na zobrazení vnější i vnitřní reality z hlediska estetického působení

VIII 18-17:39

umění tvoří jednotu tří prvků:

1. uměleckého procesu (tvorba uměleckého díla)
2. uměleckého artefaktu - dílo
3. působení díla - konzumace uměleckého díla

člení se :

- na základě použitého materiálu: hmota, barva, zvuk, slovo
- podle smyslu, k němuž se umělecký obraz obrací - zrak, sluch, dotek
- podle utváření obrazu - umění prostorová - malířství, sochařství, architektura----
- časová - hudba, slovesné umění - umění prostorověčasová - tanec, divadelní, filmové a televizní umění
- podle vztahu k jevové skutečnosti - umění zobrazující a nezobrazující
- podle vztahu k mimoestetickým, praktickým funkcím - umění volné, užité

každá klasifikace umění je jen přibližná a nedokonalá

počátky umění sahají až do pravěku

pravděpodobně nejstarší je tanec a pravěké výtvarné umění

umění se vyvíjí a diferencuje až do současnosti

vznikají nová odvětví, umělecké styly a umělecké programy

VIII 18-17:39

pojmy:

- krása, krásném, krásno - základní kategorie estetiky vyjadřující kladný estetický zážitek, nejvyšší estetickou hodnotu něco výjimečného a mimořádného

estetika - nauka o estetice

- souhrnný pojem pro vědu o estetické činnosti člověka, který vnímá, formuje a hodnotí svět z hlediska vzájemného poměru krásy, ošklivosti a dalších estetických kategorií

motivace ke vzniku prvních uměleckých děl:

- lovecký kult, kult plodnosti, magie, náboženské představy

příklady: - malby zvířat na stěnách jeskyní, sošky s námětem ženských těl Venuse, keramické výrobky

- později náboženské názory, božstva
- Antika - římská civilizace, kult krásného a dokonalého člověka - kalokagathia - krásný a moudrý
- vliv náboženství, uctívání bohů, připsování lidské podoby
- římské umění - pýcha, panovačnost, sebevědomí, kázání, praktičnost
- stěhování kmenů
- křesťanství - vliv církve
- renesance - návrat k ideálům, hnací motor - Itálie Botticelli, Michelangelo, Leonardo da Vinci - sochařství, malířství
- architektura
- baroko
- gotika

otázka umění, kýč

VIII 18-17:39

Štěstí a spokojenost.ppt